

NR7 - Măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată, rezultate din contractele comerciale

Prin OUG nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale, aprobată cu modificări prin Legea nr. 118/2008, a fost transpusă parțial în dreptul intern cu mare întârziere Directiva 2000/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea întârzierii plăților în tranzacțiile comerciale. Deși OUG nr. 119/2007 a adus îmbunătățiri privind soluționarea litigiilor comerciale, în practică, au fost înregistrate numeroase probleme generate de neaplicarea procedurii cu celeritate, care au un impact negativ semnificativ asupra mediului de afaceri.

Directiva 2000/35/EC a fost aprobată pentru a combate întârzierea plăților în tranzacțiile comerciale între entitățile juridice sau entitățile juridice și autoritățile publice. Este specificat, printre altele, că dobânda statutară poate fi încasată în condițiile în care plata nu este efectuată conform termenului limită stabilit prin condițiile contractuale sau în temeiul juridic.

Numeroase plăți în tranzacțiile comerciale între entitățile juridice sau entitățile juridice și autoritățile publice sunt efectuate cu mare întârziere față de data scadenței și deseori depășesc termenul reglementat prin legislația de bază. Aceste practici duc la lipsă de lichidități și complică managementul financiar al agenților economici. Întârzierea plăților afectează competitivitatea și viabilitatea agenților economici, în special a IMM-urilor și are implicații directe asupra forței de muncă. Acestea sunt responsabile pentru falimente ale unor afaceri, ce altfel ar fi profitabile, cu resfrângeri și asupra terților. Riscul intrării în faliment a acestor agenți economici crește în perioadele de regres economic, atunci când accesul la finanțare este mai dificil.

Întârzierea plăților de către instituțiile publice și companiile controlate de stat scade încrederea în clasa politică și contrazice acele politici care declară drept obiectiv stabilitatea și funcționarea fără probleme a agenților economici, scăderea somajului. Numeroase autorități publice nu se confruntă cu constrângerile de finanțare de care se lovesc agenții economici, în cazul lor întârzierile la plată fiind evitate. Prin urmare, întârzierile la plată ale instituțiilor publice și ale companiilor controlate de stat ar trebui să fie sancționate mai sever atunci când ele apar. Mai mult decât atât, întârzierile la plată împiedică participarea entităților juridice la licitații publice, fapt ce nu numai că distorsionează concurența și subminează funcționarea pieței interne, dar și limitează autoritățile publice în realizarea execuției bugetare.

Agenții economici, în special IMM-urile, se confruntă cu mari greutăți administrative și financiare ca rezultat al termenelor îndelungate de plată și a întârzierii efectuării plăților, în relația cu autoritățile și instituțiile publice, cu marile lanțuri de magazine, cu alți parteneri contractuali. Mai mult, în contextul actualei crize financiare, aceste probleme au un impact negativ major, determinând insolvența, cu afectarea supraviețuirii IMM-urilor și pierderea a numeroase locuri de muncă.

Studiile și analizele realizate în acest an arată că, în ultima perioadă, peste 30.000 de IMM-uri au dispărut ca urmare a blocajului financiar. La generarea blocajului financiar contribuția majoră o au autoritățile și instituțiile publice (din domeniile: învățământ, sănătate, cultură, apărarea, etc.), care plătesc cu foarte mari întârzieri valoarea produselor, serviciilor și lucrărilor livrate/executate de IMM-uri. Există o „cultură a întârzierilor” plăților în cadrul contractelor de achiziție publică încheiate cu autoritățile și instituțiile publice, acestea refuzând în mod constant plata de penalități de întârziere și dobânzi și transformând IMM-urile și ceilalți contractanți în creditori pentru cheltuielile necesare activităților publice.

Mai mult ca oricând, în contextul crizei financiare sunt necesare dispoziții legale eficace privind combaterea plăților întârziate în tranzacțiile comerciale încheiate cu autoritățile și instituții publice, dar și cu marile lanțuri de magazine, ca elemente importante în politica de sprijinire și promovare a IMM-urilor și de combatere a efectelor crizei.

Adoptarea acestor măsuri presupune modificarea și completarea a două acte normative:

A. Modificarea și completarea OUG nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale:

- se includ în sfera de aplicare a acestui act normativ toate contractele încheiate de autoritățile contractante, indiferente de temeiul legal al acestora,
- reglementarea faptului că nu este necesară parcurgerea unei proceduri prealabile, indiferent de tipul contractului;
- obligația plății unei compensații forfetare, în situația în care obligațiile de plată nu sunt onorate în termen;
- reglementarea unor termene fixe și reduse pentru transmiterea citației, raport la data înregistrării acțiunii;
- reglementarea unor termene fixe și reduse pentru amânarea judecății, în practică termenele de judecată fiind stabilite de regulă după 30 (treizeci) de zile;
- reglementarea unor termene fixe și reduse pentru redactarea hotărârii de către instanțele judecătorești, în practică fiind înregistrate întârzieri mai mari de 3 luni în redactarea acestora;
- reglementarea clară a situației în care de la data introducerii cererii creditorului au trecut mai mult de 90 de zile fără pronunțarea unei ordonanțe de plată, pentru a nu fi tergiversate dosarele pentru închiderea acestora și nesoluționarea întârzierii plăților.

B. Modificarea Ordonanței Guvernului nr. 22/2002 privind executarea obligațiilor de plată ale instituțiilor publice prin reducerea termenului de 6 luni în care o instituție publică are obligația de a-și achita obligația de plată la 30 de zile, calculate de la data notificării de către creditor.